

ПАНЧЕНКОВА О.С., ст. гр. МП-05
Наук. кер.: Лизунова О.М., ас.
Красноармійський Індустріальний Інститут,
м. Красноармійськ

ОСОБЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Рассмотрены особенности инновационной деятельности в Украине, освещены проблемы относительно инноваций и разработаны возможные пути дальнейшего развития и внедрение инноваций, предложены мероприятия по оптимизации инновационной деятельности.

Актуальність. У сучасному світі головним завданням для будь-якої держави є формування самодостатньої, конкурентоспроможної, соціально-орієнтованої економіки, здатної невпинно самостійно розвиватися. Обрана тема дослідження є цілком актуальною та своєчасною. У сучасних умовах господарювання потрібно нарощування темпів економічного зростання за рахунок використання інтенсивних чинників, до яких безумовно можна віднести інноваційні процеси, завдяки яким можна забезпечити підвищення основних макроекономічних показників, забезпечити підвищення життєвого рівня населення довгострокової пролонгованій перспективі. Ефективність державної політики саме у сфері управління інноваційними процесами визначає конкурентоспроможність національної економіки. У розвинутих країнах до 90 відсотків приросту валового продукту забезпечується за рахунок упровадження нових технологій. При цьому роль держави в даному процесі значно вагоміша, ніж при регулюванні звичайної економічної діяльності.

Мета дослідження: обґрунтувати необхідність збільшення державних видатків на фінансування наукових і науково-дослідних установ, які займаються фундаментальними та прикладними дослідженнями, а також створення сприятливого інвестиційного середовища для підприємств, які спрямовують державні, власні кошти і кошти інвесторів на впровадження інновацій.

Основна частина. Інновації, особливо у промисловості, - суттєвий елемент підвищення ефективності економіки. Промислова інновація починається з ідеї і проходить фази дослідження, розробки та створення нових зразків продукції, технологій чи послуг та їх комерціалізацію. Завдяки інноваціям стають життєздатними малі і середні підприємства. Часто вони притягають до себе «розсіяні» підприємницькі таланти і залучають висококваліфіковану робочу силу, яка забезпечує випуск продукції поліпшеної якості, творчий характер і ефективність роботи таких підприємств.

Інноваційна діяльність є сьогодні чи не найважливішою умовою створення конкурентоспроможних товарів та послуг як фактора зростання економіки нашої країни. Держава повинна здійснювати пряме фінансування інноваційних проектів, стимулювати інвестиції в інноваційні проекти з боку приватних і державних підприємств через створення пільгових умов для тих підприємств, які впроваджують прогресивну техніку і технології, а також займаються науково-дослідною діяльністю.

Розмаїтість специфічних умов в інноваційній діяльності, зокрема економічних, організаційних й інших призводить до того, що, незважаючи на спільність предмета інновацій, кожне її впровадження є унікальним. Водночас існує сила-силенна класифікацій інновацій і, відповідно, суб'єктів інноваційної діяльності.

Інноваційна система України переживає не найкращі часи свого становлення та розвитку, що пов'язано, перш за все з політичними та постійними процесами перерозподілу влади на рівні Кабінету Міністрів України. Якщо проаналізувати перелік позитивних тенденцій, то вони з'явилися завдяки саморегулюючим ринковим

механізмам, в даному процесі держава провідних позицій не займає.

Саме відсутність тісної ефективної кооперації державних органів з наукою, бізнес-освітою та ринковими структурами не лише не дозволяє розв'язувати існуючі проблеми, а й сприяє породженню нових проблем, що ще більше ускладнює ситуацію з забезпеченням розвитку інноваційних процесів в Україні. Інноваційний розвиток провідних національних економічних систем має своїм підґрунтям запровадження нових технологій. Загально визнаним фактом є також зв'язок між технологіями і науковими дослідженнями, оскільки вони являють собою фундамент усіх прикладних технологічних розробок.

Важливим чинником прискорення інноваційного розвитку є зростання ролі регіонів. Підвищення їхньої ролі у створенні інноваційного середовища є суттєвим чинником реалізації інноваційно-інтелектуальної моделі розвитку та нівелювання соціально-економічної диференціації регіонів України. Використання наукового, виробничого та інноваційного потенціалу регіонів є обов'язковою складовою державної політики та одним з основних чинників економічного зростання і конкурентоспроможності галузей економіки на основі раціонального використання продуктів науково-технічного прогресу.

Активний розвиток інноваційної діяльності можливий лише за суттєвої державної політики, проте на практиці спостерігається хронічне недофінансування наукових та прикладних досліджень.

Аналізуючи проблеми інновацій в Україні, науковці часто зосереджують увагу на перешкодах інноваційному процесу, до яких належать передусім недостатній розвиток ринкових відносин, трансферних механізмів, сектора малого бізнесу, яке являється головним джерелом інновацій, а також слабкість зв'язків науки та виробництва. Тому для активізації інноваційного процесу достатньо збільшити фінансування науки, розробити відповідну законодавчу базу у сфері інтелектуальної власності й інструменти реалізації прийнятих законів, створити по-справжньому сприятливі умови для малого та середнього бізнесу. В Україні склалася ситуація схожа на «європейський парадокс»: загальносвітові здобутки вітчизняної науки так і не перетворилися у здобутки технологічні, які б забезпечили інноваційний характер вітчизняної економіки.

Поряд з уже названими причинами є багато інших, здатних серйозно гальмувати інноваційний розвиток.

Шляхами вирішення даних проблем може бути: вдосконалення нормативно-правової бази для забезпечення розвитку інновацій, необхідність системного і послідовного впровадження функціональних принципів державного управління інноваційною діяльністю, створення єдиної активної і цілеспрямованої функціонуючої національної інноваційної системи.

Створення та подальший розвиток інноваційної моделі розвитку економіки потребує суттєвого перерозподілу коштів за етапами інноваційного циклу – фундаментальними, прикладними дослідженнями, розробками та освоєння їх результатів у виробництві. Це дасть змогу зменшити навантаження на державний науковий бюджет, посилити стимулювання виробничих об'єктів щодо залучення позабюджетних коштів.

Отже, наявність тісної ефективної кооперації державних органів з наукою, бізнес-освітою та ринковими структурами дозволить розв'язати існуючі проблеми та сприяти забезпеченню розвитку інноваційних процесів в Україні.

Домогтися економічного зростання Україна може лише шляхом активного науково-технічного розвитку через використання новаторської розумової праці, утворюючої нові знання і нові технології, і підтримку підприємництва в різних сферах

економіки.

Тому важливу роль набуває більш глибоке вивчення можливостей використання інновацій як засобу розвитку економіки, забезпечення регулювання і підтримки інноваційних процесів, як на рівні країни, так і на рівні підприємств. Реальним поступом України до Європи може стати розробка і законодавче закріплення стратегічних напрямів розбудови в Україні економіки, орієнтованої на використання інновацій, науково-технічного прогресу та сучасних знань.

Проведення інноваційних заходів у складних умовах сучасної економічної ситуації об'єктивно пов'язане зі значними труднощами та фінансовими ризиками. Органи Держкомстату України проводили оцінювання факторів, що стримують інноваційну діяльність на промислових підприємствах. Аналіз статистичних даних свідчить, що фінансові труднощі найбільше впливають на процес науково-технічного розвитку виробництва. На групу факторів, пов'язаних із низькою фінансовою спроможністю, вказують майже всі підприємства. Крім загальних причин недостачі власних коштів та неможливості залучення державних джерел фінансування, значне місце посідає високий рівень кредитних ставок, що також впливає на відсутність коштів у замовника.

Висновок. Таким чином, на сучасному етапі відбувається зниження інноваційної активності підприємств України, фінансування інноваційної діяльності підприємств здійснюється переважно за рахунок власних коштів. Державне фінансування та підтримка дуже мізерні.

Пропоную такі заходи для оптимізації інноваційної діяльності:

1. Мотивація працівників до інноваційної діяльності, зменшення міграції науковців.
2. Розширення джерел фінансування.
3. Держава повинна дбати про екологізації виробництва, стимулювати діяльність, спрямовану на збереження довкілля.
4. Збільшення витрат на підготовку фахівців високого класу, тренінги, курси.
5. Законодавчі зміни у галузі інноваційної діяльності щодо пільг і стимулів.
6. Політика підприємства повинна мати інноваційну спрямованість.
7. Тісне співробітництво з іноземними підприємствами, обмін досвідом.
8. Активізація діяльності технопарків шляхом державної підтримки.
9. Використання досвіду США та Японії щодо тісної співпраці між університетами та підприємствами.

Негативний вплив на інноваційну діяльність зовнішніх факторів посилюється дією внутрішніх недоліків господарювання. Це недосконалість системи управління, відставання організації виробництва від розвитку умов та потреб ринкового середовища. В Україні відсутні достовірні схеми оцінювання інноваційного потенціалу. Через це багато наших підприємств у процесі приватизації можуть втратити вдвічі, а то і втричі від своєї реальної вартості. Тут потрібно закласти гарантії для підприємств, які б, з одного боку, унеможливили недооцінку нематеріальних активів, а з другого - стимулювали надходження інвестиційних проектів, спрямованих на модернізацію та розвиток інноваційного потенціалу підприємств.

Бібліографічний список

1. **Борейко В.І.** Інновації як основа економічного зростання. // Актуальні проблеми економіки. – 2008. - № 9. – с. 42.
2. **Величко Є.І.** Фінансове забезпечення інноваційної діяльності. // Економіка управління. – 2005. - № 1. – с. 49.
3. **Данилишин Б., Куценко В.** Інтелектуальні ресурси в економічному зростанні: шляхи поліпшення їх використання. // Економіка України. – 2006. - № 1. – с. 71.